Önceki Borca Verilen Çek

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Ceza Genel Kurulu	25.03.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/222	2026/188	TCK 157, TCK 158/1-f, CMK 308

ÖZET

Yetkisiz imzalı 75.000 TL'lik çekle nitelikli dolandırıcılık mahkûmiyeti onanmıştı. CGK, belgelerin çekin önceden doğan borç için verildiğine işaret ettiğini, bu durumda suçun oluşmayabileceğini belirterek ticari kayıtlar araştırılmadan hüküm kurulmasını bozma nedeni saydı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/onceden-dogan-borca-verilen-cek-dolandiricilik-cgk-2026-188/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2025/222 E. , 2026/188 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 11. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ :Ağır Ceza

SAYISI : 171-442

I. HUKUKÎ SÜREÇ

Nitelikli dolandırıcılık suçundan sanığın 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 158/1-f, 62, 52/2-4 ve 53. maddeleri uyarınca 2 yıl 6 ay hapis ve 125.000 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına ve hak yoksunluğuna ilişkin Kocaeli 1. Ağır Ceza Mahkemesince verilen 31.12.2015 tarihli ve 171-442 sayılı hükmün sanık müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 11. Ceza Dairesince 27.12.2022 tarih ve 28935-20970 sayı ile onanmasına karar verilmiştir.

II. İTİRAZ SEBEPLERİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 20.02.2025 tarih ve 123105 sayı ile; "...Katılan şirket vekilinin ibraz ettiği 25.03.2013 tarihli dilekçedeki beyanı ile eki hakediş raporu ve hakediş icmali ve yine

22.09.2010 gün, 181 nolu tahsilat makbuzuna göre suça konu çekin önceden doğan borç için verildiğinin anlaşılması karşısında sanığa atılı eylemin sübutu hâlinde dahi yüklenen dolandırıcılık suçunun yasal unsurları oluşmayacağından sanık ... hakkında dolandırıcılık suçundan beraat kararı verilmesi gerektiği," görüşüyle itiraz yoluna başvurmuştur.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 11. Ceza Dairesince 09.04.2025 tarih ve 829-4152 sayı ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

III. UYUŞMAZLIĞIN KAPSAMI VE KONUSU

İtirazın kapsamına göre inceleme sanık hakkında nitelikli dolandırıcılık suçundan kurulan mahkûmiyet hükmü ile sınırlı olarak yapılmıştır.

Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanığa isnat edilen nitelikli dolandırıcılık suçunun yasal unsurlarının oluşup oluşmadığının belirlenmesine ilişkin ise de Yargıtay İç Yönetmeliği'nin 27. maddesi uyarınca öncelikle; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının sanık ve katılan arasında önceden doğan borç ilişkisine dayanmasına nazaran, Yerel Mahkemece taraflar arasındaki ticari kayıtların dosya içerisine konulmamasından ve sanık ile katılanın bu hususta ayrıntılı beyanlarının alınmamasından kaynaklanan eksik araştırma sonucu hüküm kurulup kurulmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

IV. OLAY VE OLGULAR

İncelenen dosya kapsamından;

... Yapı İnşaat Telekomünikasyon Ticaret Limited Şirketi'nin müdürü olan sanığın, suç tarihi itibarıyla bu şirket adına çek düzenleme yetkisi bulunmayan eski ortağı tanık ... adına olan suça konu çeki 15.01.2011 keşide tarihli ve 75.000 TL bedelli olacak şekilde düzenleyip, ciro ederek ticari bir alışverişe istinaden aldığı mal karşılığında katılana verdiği iddiasıyla hakkında nitelikli dolandırıcılık suçundan kamu davası açıldığı,

Ticaret Sicil Gazetesi nüshasına göre; 08.05.2010 tarihinde alınan karar doğrultusunda ... Yapı İnşaat Telekomünikasyon Ticaret Limited Şirketi'nin müdürü olan tanık ...'nin imza yetkisinin iptal edilerek sanığın on yıl için şirket müdürlüğüne atanmasına karar verildiği,

İstanbul Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Laboratuvarınca düzenlenen 03.04.2012 tarihli ekspertiz raporuna göre; suça konu çekin ön yüzündeki yazılar ile arka yüzündeki ciranta imzasının sanığa ait olduğu,

Katılan vekili tarafından kovuşturma aşamasında ibraz edilen 27.03.2013 havale tarihli dilekçede; sanığın, katılanın şirketi ile ticari ilişkisi olmadığına dair savunmasının gerçek olmadığını, sundukları evraklar incelendiğinde bu durumun anlaşılacağını, iddianameye konu olan çekin 20.09.2010 tarihli ve 80.387,70 TL tutarlı faturaya istinaden alındığını, faturanın ise sanığın yetkilisi olduğu şirketin bir alışveriş merkezinden üstlendiği çelik işini katılanın şirketinde yaptırması

neticesinde düzenlenip verildiğini, katılanın başka şirketlerden sanığın şirketi adına aldığı çelik malzemeleri kendi iş yerinde işleyip, istenilen duruma getirdikten sonra verdiğini hususlarının belirttiği; bu ticari alışverişe ilişkin olarak 17.09.2010 tarihli sevk irsaliyeleri, 20.09.2010 tarihli hak ediş raporu, hak ediş icmali, 22.09.2010 tarihli ve 181 no.lu tahsilat makbuzu ve sanık ile katılanın yetkilisi olduğu şirketler arasında yapılan ticari alışverişe istinaden düzenlendiği anlaşılan diğer fatura ve belgelerin örneklerini de söz konusu dilekçeye eklendiği,

Aynı konuya ilişkin olarak yürütülen soruşturma sonucunda nitelikli dolandırıcılık ve sahtecilik suçlarından ... hakkında Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığınca 13.04.2012 tarihinde ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği,

Sanığın, davacı olarak ... aleyhine Asliye Ticaret Mahkemesine açtığı çek iptali ve istirdat dava dosyalarının feragat nedeniyle sona erdiği, ayrıca suça konu çekin bu davalara konu olan çeklerden olmadığı,

Anlaşılmaktadır.

Katılan; çelik işi ile uğraştığını, sanık ile ...'u iş nedeniyle tanıdığını, sanığın yetkili olduğu şirket ile yaptığı anlaşma gereği suça konu çeki hazır ve imzalanmış olarak ...'ın verdiğini, aldığı bu çeki ciro edip kullandıktan sonra tanık ...'nin imza yetkisinin olmadığını öğrendiğini, sanığın şirketi ile kendi şirketi arasında açık hesabın bulunmadığını, çeki yaptığı iş karşılığında aldığını,

Tanık...; ... Yapı İnşaat Telekomünikasyon Ticaret Limited Şirketi'nin ortağı olduğunu, ancak Mayıs 2010 yılında ortaklığının ve imza yetkisinin sona erdiğini, bu tarihten sonra şirketi temsil ve imzaya yetkili kişinin eniştesi olan sanık olduğunu, yetkili olduğu zamanda da şirketi imza yetkisi verdiği sanığın yönettiğini,

İfade etmişlerdir.

Sanık soruşturma aşamasında; suça konu çeki düzenlemediğini ve imzaların kendisine ait olmadığını, söz konusu çekin bilgisi dışında eski iş ortağı olan ve yurt dışında olduğunu bildiği ... tarafından düzenlenerek katılana verildiğini,

Kovuşturma aşamasında; ...'ın gayriresmî ortağı olduğunu ve birlikte çalıştıklarını, şirketine ait olan suça konu çeki kendisinin keşide edip ciroladığını, bankaya vermek için iş yerinde bulundurduğu bu çeki kendisine haber vermeden ...'ın alıp çelik işi nedeniyle katılana verdiğini, bu nedenle iptal ve istirdat davaları açtığını, katılanın yetkilisi olduğu şirket ile doğduran ticari ilişkisinin bulunmadığını savunmuştur.

V. GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat ve Uyuşmazlık Konusuna İlişkin Değerlendirmeler

Yüksek Ceza Genel Kurulu'nun müstekar (29.05.2024 tarihli ve 371-173, 25.10.2022 tarihli ve 404-666, 24.02.2022 tarihli ve 394-122 sayılı vb.) kararlarında kabul edilip açıklandığı üzere:

Dolandırıcılık suçu TCK'nın 157. maddesinde; "Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla

kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası verilir." şeklinde düzenlenmiş, 158. maddesinde ise suçun nitelikli hâlleri sayılmıştır.

Mal varlığının yanında irade özgürlüğünün de korunduğu dolandırıcılık suçunun oluşabilmesi için;

a) Failin bir takım hileli davranışlarda bulunması,

b) Hileli davranışların mağduru aldatabilecek nitelikte olması,

c) Failin hileli davranışlar sonucunda mağdurun veya başkasının aleyhine, kendisi veya başkası lehine haksız bir yarar sağlaması gerekmektedir.

Fail kendisi veya başkasına yarar sağlamak amacıyla bilerek ve isteyerek hileli davranışlar yapmalı, bu davranışlarla bir başkasına zarar vermeli, verilen zarar ile eylem arasında uygun nedensellik bağı bulunmalı ve zarar da, nesnel ölçüler göz önünde bulundurularak belirlenecek ekonomik bir zarar olmalıdır.

Dolandırıcılık suçunu diğer mal varlığına karşı işlenen suç tiplerinden farklı kılan husus, aldatma temeline dayanan bir suç olmasıdır. Birden çok hukuki konusu olan bu suç işlenirken, sadece mal varlığı zarar görmemekte, mağdurun veya suçtan zarar görenin iradesi de hileli davranışlarla yanıltılmaktadır. Madde gerekçesinde de, aldatıcı nitelik taşıyan hareketlerle, kişiler arasındaki ilişkilerde var olması gereken iyiniyet ve güvenin bozulduğu, bu suretle kişinin irade serbestisinin etkilendiği ve irade özgürlüğünün ihlâl edildiği vurgulanmıştır.

Hile nitelikli yalandır. Yalan belli oranda ağır, yoğun ve ustaca olmalı, sergileniş açısından mağdurun denetleme/sorgulama imkanını ortadan kaldırmalıdır. Kullanılan hile ile mağdur yanılgıya düşürülmeli ve yanıltma sonucu kandırıcı davranışlarla yalanlara inanan mağdur tarafından sanık veya başkasına haksız çıkar sağlanmalıdır. Hileli davranışın aldatacak nitelikte olması gerekir. Basit bir yalan hileli hareket olarak kabul edilemez.

Hukuki işlemlerde de, sözleşmelerde bir kişi mücerret yalan söyleyerek diğerini aldatmış bulunuyorsa bu basit şekildeki aldatma, dolandırıcılık suçunun oluşumuna yetmeyecektir. Yapılan yalan açıklamaların dolandırıcılık suçunun hileli davranış unsurunu oluşturabilmesi için, bu açıklamaların doğruluğunu kabul ettirebilecek, böylece muhatabın inceleme eğilimini etkisiz bırakabilecek yoğunluk ve güçte olması ve gerektiğinde yalana birtakım dış hareketlerin eklenmiş bulunması gerekir.

Esasen, hangi davranışların hileli olup olmadığı konusunda genel bir kural koymak oldukça zor olmakla birlikte, bu konuda olaysal olarak değerlendirme yapılmalı, olayın özelliği, mağdurun durumu, fiille olan ilişkisi, kullanılmışsa gizlenen veya değiştirilen belgenin nitelikleri ayrı ayrı nazara alınmak suretiyle sonuca ulaşılmalıdır.

Dolandırıcılık suçunun oluşabilmesi için, mağdur veya bir başkasına verilen zararın/ bu suretle sağlanan haksız yararın; sanığın hileli söz ve davranışları ile mağdurun aldatılıp hataya sevk edilmesinin sonucu gerçekleşmesi gerekir. Yani, hileli davranışların, muhatap hataya düşürülmeden önce ya da eş zamanlı olarak icra olunması aranmalıdır. Nitekim Yüksek Kurul, 31.1.19 66... -14 sayılı içtihadında bu hususa; "olayın tarzı icrası sırasında paranın alınmasına

tekaddüm eden bir zamanda hile suretinde tavsifi mümkün bir eylem sebketme" şartı olarak işaret etmiş, 4.11. 20 03... -263 sayılı kararı ile de; "önceden oluşmuş bir zarar veya doğmuş bir borç için mağdura karşı hileli davranışlarda bulunulması halinde" dolandırıcılık suçunun oluşmayacağını benimsemiştir. 03.03.1998 tarihli, 8-69 sayılı ve 27.11.2018 tarihli ve 505-571 sayılı kararlarında da aynı sonuca ulaşılmıştır.

Şu halde suçun oluşması; hileli davranışların, haksız yarar sağlanmasına iktiran ve/veya tekaddüm etmesi şartına bağlıdır.

Bu cümleden olarak, borcun yenilenmesi amacıyla hile kullanılması durumunda, diğer unsurların da bulunması şartıyla dolandırıcılık suçunun oluşacağı açıktır. Ancak, borcun yenilenmesi, diğer bir ifadeyle eskisinin sona erdirilip yeni bir borç meydana getirilmesi söz konusu değil ise önceden oluşmuş bir zarar veya doğmuş bir borç için hileli davranışlarda bulunulması hâlinde dolandırıcılık suçu oluşmaz. Zira karşı taraf, zararın veya alacağının varlığından haberdar olup zarar veya borç, kandırıcı nitelikteki davranışlar sonucu oluşmamıştır.(Ceza Genel Kurulunun 03.03.1998 tarihli, 8-69 sayılı ve 27.11.2018 tarihli ve 505-571 sayılı kararları)

Diğer taraftan, ceza muhakemesinin amacı, maddi gerçeği insan onuruna yaraşır biçimde ortaya çıkarmaktır. Geçmişte yaşanan ya da yaşandığı iddia olunan bu vakıayı/maddi gerçekliği, olay mahkemesi yapacağı öğrenme yargılaması ile, taraflar ve delillerle doğrudan muhatap olup, muhakeme hukukuna ilişkin normlar doğrultusunda, gerektiğinde mantık ilminden ve tecrübe kurallarından da faydalanarak sonradan mahkeme önünde temsil etmeye çalışacak, böylece sezgileriyle değil akıl yoluyla vicdani kanaate ulaşarak (Metin Feyzioğlu, Ceza Muhakemesinde Vicdani Kanaat, Yetkin Yayınevi, s. 139) maddi sorunu çözecektir. Bu yetki münhasıran olay mahkemesine aittir.

Ceza mahkemesinin öncelikle sanığa isnat olunan fiilin sanık tarafından işlenip işlenmediğini saptaması, yani maddi sorunu çözmesi gerekir. Kural olarak bu sorun çözüldükten sonra olayın hukuk karşısındaki durumu tespit edilecektir. Hukuki sorun; sanık tarafından gerçekleştirilmiş fiilin suç oluşturup oluşturmadığı, suç oluşturmakta ise hangi suçu oluşturduğu, bu suçun kamu adına takip edilebilir ve cezalandırılabilir bir suç olup olmadığı, hangi ölçüde bir cezanın belirlenmesi gerektiği gibi maddi ve yargılama hukukuna ilişkin normlar ile hukukun temel ilkeleri çerçevesinde çözülmesi gereken bir problemdir. Sağlıklı bir hukuki denetimin ön şartı, maddi vakıanın usulüne uygun, tam ve doğru olarak belirlenmiş olmasıdır.

Maddi sorunun, delil serbestîsi ilkesi doğrultusunda yargılama hâkimi tarafından, hukuka uygun yöntemle elde edilmiş ve usulünce tartışılmış her türlü delille çözülmesi gerektiğinde kuşku yoktur. Maddi gerçeğin açıkça ortaya konulmaya çalışılması, olayın sübutuna, suç teşkil edip etmediğine, suç oluşturuyorsa vasfının tayinine temas eden, sonuca etkili tüm delillerin toplanması ve tartışılması ile mümkündür.

Doktrin (Yener Ünver, "Ceza Muhakemesinde İspat", Ceza Hukuku Dergisi, 2006/2, s. 125, Erdal Yerdelen, Ceza Muhakemesinde Hükmün Gerekçesi, Adalet Yayınevi, Mart 2015, s. 356) ve uygulamada (YCGK'nın 01.05.2007 tarihli ve 2007/1-43 Esas - 2007/101 Karar sayılı kararı vb.) istikrarlı biçimde kabul edildiği üzere; eksik soruşturma ve araştırmanın söz konusu olduğu

durumlarda mahkûmiyet kararı verilemeyeceği gibi beraat kararı da verilemez. (Yüksek Ceza Genel Kurulunun 18.06.2025 tarihli ve 2023/540 E. - 2025/264 K. Sayı)

B. Somut Olayda Hukuki Nitelendirme

Sanığın, ticari bir alışverişe istinaden aldığı mal karşılığında tahsil kabiliyeti olmayan suça konu çeki düzenleyip, ciro ettikten sonra katılana vermek suretiyle nitelikli dolandırıcılık suçunu işlediğinin iddia ve kabul edildiği olayda:

Sanığa isnat edilen nitelikli dolandırıcılık suçunun unsurları itibarıyla oluşup oluşmadığına, bu bağlamda mağdurun zararına, haksız olarak sağlanan yararın hileli davranıştan önce mi yoksa eş zamanlı ya da sonra mı elde edildiğine dair maddi gerçeğin şüpheye yer bırakmayacak katiyette tespiti zorunludur.

Her ne kadar katılanın, aşamalarda sanığın şirketi ile kendi şirketi arasında açık hesabın bulunmadığını beyan ettiği görülmüş ise de; katılan vekilinin yargılama evresinde, suça konu çekin sanığın yetkilisi olduğu şirketin bir alışveriş merkezinden üstlendiği çelik işini katılanın şirketinde yaptırması neticesinde 20.09.2010 tarihli faturaya istinaden verildiğini öne sürmesi, bu alışverişe ilişkin de 17.09.2010 tarihli sevk irsaliyeleri ve 20.09.2010 tarihli hak ediş raporu ile suça konu çekin 22.09.2010 tarihinde alındığına dair tahsilât makbuzunu sunması hususu da nazara alındığında, taraflar arasında hileli davranıştan önce doğan bir borç ilişkisinin bulunup bulunmadığının ortaya konulması bakımından;

Katılanın yetkilisi olduğu şirkete ait ticari defter ve kayıtlarının bilirkişi marifetiyle incelenerek 20.09.2010 tarihli faturada belirtilen malların ne zaman teslim edildiğinin ve katılan ile sanık arasında yapılan alışveriş sırasında ödemenin çekle yapılacağı konusunda bir anlaşmanın bulunup bulunmadığının belirlenmesi, gerekirse temin edilen belgeler kendisine gösterilerek sanığın şirketi ile aralarında cari hesap ilişkisi olup olmadığı katılana sorularak ayrıntılı beyanının alınması, yine sanık tarafından katılana suça konu çek haricinde de ticari ilişkileri kapsamında çek verilip verilmediği ve bunların ödenip ödenmediği hususlarının kesin olarak saptanmasının ardından hasıl olacak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve kanuna aykırıdır.

Bu itibarla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının değişik gerekçe ile kabulüne karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan on Ceza Genel Kurulu Üyesi; itirazın reddine karar verilmesi gerektiği düşünceleriyle,

Karşı oy kullanmışlardır.

VI. KARAR

Açıklanan nedenlerle;

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının DEĞİŞİK GEREKÇE İLE KABULÜNE,

2- Yargıtay 11. Ceza Dairesinin 27.12.2022 tarihli ve 28935-20970 sayılı onama kararının KALDIRILMASINA,

3- Kocaeli 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 31.12.2015 tarihli ve 171-442 sayılı mahkûmiyet hükmünün, eksik araştırma ile hüküm kurulması isabetsizliğinden BOZULMASINA,

4- Dosyanın, mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE,
04.03.2026 tarihinde yapılan birinci müzakerede yasal ve yeterli çoğunluk sağlamadığından, 25.03.2026 tarihinde yapılan ikinci müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.